

การสำรวจการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม
กลุ่มตอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34*
Student Development Activities Performance Survey of Doi Ang
Khang Secondary Schools Attached to the Secondary Educational
Service Area Office 34

ณัฐวุฒิ กำปั่นทอง^{1**}

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มตอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 8 คน คณะครู จำนวน 112 คน และสถานักเรียนจำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 129 คน ในปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่น .728 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มตอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีการดำเนินการซึ่งการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านกิจกรรมแนะแนวพบว่า มีการดำเนินการมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยมีการกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จากการสัมภาษณ์พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มีการทำงานเป็นหมู่คณะ ร่วมกันทำงานเพื่อให้เกิดความสามัคคี รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้และด้านกิจกรรมนักเรียนพบว่า มีการดำเนินงานมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การแห่เทียนเข้าพรรษา

* ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาจากบทความที่เคยเผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 พฤษภาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

** ผู้เขียนหลัก

อีเมล: tunckeaw@gmail.com

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านกีฬาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางด้านร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการฝึกเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี แต่ควรมีการเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เพราะบางกิจกรรมมีเวลาน้อยเกินไป และบางกิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน

คำสำคัญ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนมัธยมกลุ่มดอยอ่างขาง

Abstract

The objective of this research was to study the student development activities arrangement of Doi Ang Khang secondary schools attached to the Secondary Educational Service Area Office 34. The sample included 8 school administrators, 112 teachers and 9 student councils. Total 129 people in the academic year 2015. Instrument were questionnaires 4-rating scale and Reliability have .728. The data were analyzed through frequency, percentage, mean and standard deviation. The interviews were analyzed through content analysis. The result of this research found that: According to, the student development activities arrangement of Doi Ang Khang secondary schools attached to the Secondary Educational Service Area Office 34, most respondents agreed that the overall performance was at high level as the following details. Regarding the guidance activities, it revealed that the performance was at high level. The item with the highest mean was that the schools studied and analyzed problem conditions, needs, interests and nature of learners while the item with the lowest mean was that the guidance activity plans determined operational procedures clearly. The results of interviews indicated that the schools supported activity arrangement letting the learners work as a group to achieve a unity and learn how to adapt themselves to others. Related to the student's activities, it was found that the performance was at high level. The item with the highest mean was to organize religious activities, such as giving alms and candlelight processions whereas the item with the lowest mean was to analyze problem conditions, needs, interests and nature of learners. The results of interviews revealed that the schools promoted sports activity arrangement helping the learners develop their physical skills effectively and encouraged practicing to be good leaders as well as good followers. However, the activity periods should be added since some activities took too short time and some activities did not meet the students' needs.

Keywords

Student Development Activities Arrangement, Doi Ang Khang Secondary Schools

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย บทบาทหน้าที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนนักเรียนของบุคคลในครอบครัวลดน้อย จึงส่งผลให้สถานศึกษามีหน้าที่นอกจากให้ความรู้แล้วจะต้องมีการส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกาย สังคม คุณธรรม จริยธรรมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะชีวิตที่ดีขึ้นรวมทั้งการจัดการเกี่ยวกับการแก้แค้นและป้องกันพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมทำให้เกิดปัญหาขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว อาชญากรรม และสิ่งเสพติดซึ่งส่งผลต่อความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่นักเรียน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การติดสิ่งเสพติด การหนีเรียน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมและสถานศึกษาซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สร้างความหนักใจให้กับทางครูและครอบครัวของนักเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมนักเรียนภายในสถานศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจจะเกิดขึ้น และเป็นการช่วยส่งเสริมนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกิดการเรียนรู้สร้างและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม เคารพภาคภูมิใจในสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อให้นักเรียนประพฤติตนอยู่ในกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน เป็นผู้มีความดี จริยธรรม และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในด้านต่างๆ ซึ่งหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษามาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความภูมิใจในความเป็นไทยมีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 2) ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้พระราชบัญญัติไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจสติปัญญาความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และในมาตราที่ 24 กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของเด็กเพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมและการจัดสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 , 21-22)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา

อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและสร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งมีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 2)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ อย่างมีระบบขั้นตอน ด้วยวิธีการที่หลากหลายที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สร้างจิตสำนึก การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะความรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ สามารถพัฒนานตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีงาม เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

โรงเรียนมัธยมกลุ่มดอยอ่างขาง มีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ ตามขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ทั้ง 4 ด้านได้แก่ (1) กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน (3) กิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ของสังคม และ (4) กิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการ โดยทางโรงเรียนได้นำนโยบายมาใช้และปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่นักเรียนก็ยังไม่ให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ทางโรงเรียนจัดให้ โดยไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อจะให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ (ศรัณย์ วรณรัตน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2558)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมกลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือตอนบน เขต 34

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือตอนบน เขต 34 จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ 1) กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยผู้บริหาร จำนวน 8 คน คณะครู จำนวน 112 คน รวมจำนวน 120 คน และ 2) กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยสถานักเรียน จำนวน 9 คน

2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป เป็นแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สำหรับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสารอื่น ๆ

2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมแนะแนว จำนวน 23 ข้อ และกิจกรรมนักเรียน จำนวน 28 ข้อ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและรูปแบบ

4) นำแบบสอบถามมาทำการแก้ไขให้ถูกต้องแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจำนวน 3 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและรูปแบบคำถามอีกครั้ง

6) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนแมริมิวิทยาคม อำเภอแมริมิ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน

7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .728

8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นแล้วไปปรับปรุงโดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

9) นำแบบสอบถามที่จัดพิมพ์สมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เฉพาะสถานักเรียน จำนวน 9 คน

สำหรับขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอน การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมกลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

2) กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

3) รวบรวมข้อคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหา

4) พิจารณาแต่ละข้อคำถามว่ามีความเป็นปรนัยหรือมีความชัดเจนทางภาษาเหมาะสมกับการถามผู้ให้สัมภาษณ์หรือไม่

5) นำแนวคำถามการสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องด้านภาษาและความเหมาะสมทั่วไป

6) นำแนวคำถามการสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษา

7) นำแนวคำถามการสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเตรียมนำไปสัมภาษณ์สถานักเรียนต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโดยแจกแบบสอบถามวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2559 ได้รับแบบสอบถามคืนเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 จำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์สถานักเรียนโดยนัดหมายเป็นรายบุคคล เริ่มทำการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 22-26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่ามี การดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ด้านกิจกรรมแนะแนว** พบว่ามีการดำเนินงานมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่วนการสัมภาษณ์ ของกิจกรรมแนะแนว พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมทางด้านการส่งเสริมการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและอุดมศึกษาน้อย ดังนั้นควรเชิญวิทยากรหรือสถาบันการศึกษาเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับ การศึกษาต่อ รวมทั้งการเชิญศิษย์เก่าที่มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมาให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ ของการศึกษาต่อ

2. **ด้านกิจกรรมนักเรียน** พบว่า มีการดำเนินงานมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรม ทางศาสนา เช่น การทำบุญ ตักบาตร การแห่เทียนเข้าพรรษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิเคราะห์ สภาพปัญหาความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน ส่วนการสัมภาษณ์ของกิจกรรมนักเรียน พบว่า มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านกีฬาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางด้านร่างกายได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนในการส่งเสริมการฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี นอกจากนั้นแล้วในการจัดกิจกรรม แต่ละครั้ง สถานศึกษาควรมีการเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เพราะ บางกิจกรรมมีเวลาน้อยเกินไป และบางกิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน นอกจากนี้การจัดกิจกรรม ควรมีการส่งเสริม ให้นักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคมและการเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ตั้งชุมนุมด้วยความสนใจของผู้เรียนด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนใน การร่วมกิจกรรม

อภิปรายผล

การจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนมัธยม กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมวางแผน กับบุคลากรก่อนการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยเป็นไปตามที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, 21) ที่ระบุไว้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวต้องให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจตามธรรมชาติของผู้เรียนและวิถีทัศน์ของสถานศึกษา ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติจริง

จนกระทั่งเกิดทักษะชีวิต ตลอดจนครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร กำภัสสร (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลปัญหาความต้องการความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมแนะแนวยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยมีกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมแนะแนว มุ่งเน้นการดำเนินการจัดกิจกรรมมากกว่าการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบริหาร ที่จะต้องคำนึงถึงการวางแผนเป็นอันดับแรก ดังที่สุพัตรา ชิมเจริญ (2545, 3) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีวิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

การจัดกิจกรรมนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ ตักบาตร การแห่เทียนเข้าพรรษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะครู และนักเรียนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธจึงให้ความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, 25) ที่ระบุว่าควรส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียน มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดกิจกรรมฝึกทักษะ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีการดำเนินงานมากซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์สถานักเรียน ที่กล่าวว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ฝึกการทำงานร่วมกัน เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเลือกจัดกิจกรรมที่เพิ่มศักยภาพตามความเหมาะสมให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะ กิจกรรมฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามของผู้เรียนที่ส่งผลต่อการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญใน การดำเนินชีวิตและเป็นไปตามหลักการจัดกิจกรรมนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, 25) ที่ระบุว่าต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จัก แก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันและความเอื้ออาทรและสมานฉันท์

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการดำเนินงานมาก แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้จัดตั้ง ชุมนุมตามความสนใจ รวมทั้งควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2533). **การบริหารกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร กำภักสร. (2557). **การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.**
- สุขพัชรา ชัมเจริญ. (2545). **การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.